

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-455-9-3>

**TOLERANCE OF UNCERTAINTY AS A RELEVANT ISSUE
IN UKRAINIAN PSYCHOLOGICAL RESEARCH IN CONDITIONS
OF SOCIAL INSTABILITY**

**ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЯК АКТУАЛЬНА
ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ**

Pavlenko H. V.

Ph.D.,

*Associate Professor at the Department
of Applied Psychology Department
V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, Ukraine*

<https://orcid.org/0000-0001-6028-4779>

Павленко Г. В.

PhD, доцентка ЗВО кафедри

*прикладної психології
Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

У сучасному світі, що характеризується швидкими змінами та постійною невизначеністю, конструкт толерантності до невизначеності набуває особливої актуальності. Соціально-економічні та політичні зміни, глобальні виклики та технологічний прогрес створюють умови, в яких люди змушені стикатися з великою кількістю невизначених ситуацій. Пандемія COVID-19 стала яскравим прикладом такого глобального виклику, що вплинув на всі аспекти життя, підвищивши рівень стресу та тривоги внаслідок невизначеності щодо здоров'я, роботи та майбутнього. Результати емпіричного дослідження [1] показали, що суб'єктивне благополуччя особистості під час пандемії COVID-19 та карантинних обмежень залежить також і від розвиненості толерантність до невизначеності. Погорільська Н. зі співавторами [3] розглядали роль толерантності до невизначеності в контексті особливостей психічних переживань під час пандемії й виявили, що більшість учасників сприймають пандемію як небезпечну, загрозливу та невизначену ситуацію, яка викликає тривогу та поспішні рішення. Когнітивне переосмислення в контексті конструкта толерантність до невизначеності допомагало змінити ставлення самоізоляції та набути більш адекватної емоційної реакції на ситуацію.

Чуйко Г. зі співавторами [5] відзначають, що на сьогодні в науці відсутня єдина концепція толерантності до невизначеності, хоча існує багато різноаспектних досліджень, присвячених цьому явищу,

значення якого для людини важко переоцінити. Узагальнюючи, толерантність до невизначеності розглядається як готовність людини спокійно та без невротичної тривожності сприймати й ставитися до ситуацій невизначеності, та зберігаючи самоконтроль приймати рішення щодо дій за таких обставин. Толерантність до невизначеності стосується всього життя людини, а не лише конкретних ситуацій невизначеності.

Варто зазначити, що невизначеність може бути об'єктивною та не залежати від людини, а також суб'єктивною, коли людина сприймає та оцінює ситуацію як невизначену, хоча для оточуючих ця ж сама ситуація може бути цілком зрозумілою. У своєму дослідженні Павленко Г. [2] розглядає толерантність до невизначеності як ресурс психологічного благополуччя саме в умовах суб'єктивної невизначеності, коли зазначена диспозиція допомагає знайти власний спосіб зрозуміти ситуацію і тим самим утримати адекватний рівень психологічного благополуччя в мінливих умовах життя.

Особливо актуальним вивчення конструкта толерантності до невизначеності є в Україні в умовах війни та масового біженства. Військовий конфлікт та пов'язані з ним соціально-економічні зміни створюють високу невизначеність для мільйонів українців. Багато людей були змушені залишити свої домівки, адаптуватися до нових умов життя і шукати нові можливості для професійної та особистої реалізації. В таких умовах, розвиток толерантності до невизначеності стає критично важливим для збереження психологічного благополуччя та соціальної стійкості. Так, наприклад, Шиліна А. [6] зазначає, що толерантність до невизначеності є важливою якістю для поліцейських, оскільки вона сприяє об'єктивності, професіоналізму, емпатії та розумінню різних точок зору. Високий рівень цієї якості покращує взаємодію з громадою та допомагає ефективно вирішувати конфлікти, особливо під час воєнних дій. Поліцейські з низьким рівнем толерантності до невизначеності стикаються з труднощами у прийнятті рішень, підвищеним стресом і тривожністю, що негативно впливає на їхнє психічне здоров'я та загальний добробут.

У дослідженні психологічного здоров'я освітнього персоналу в умовах воєнного часу [4] вченими показано, що загальний рівень толерантності до невизначеності та її складові (ставлення до складних завдань, перевага невизначеності та ставлення до невизначених ситуацій) мають зв'язок з основними аспектами психологічного здоров'я освітнього персоналу.

Дослідження та розвиток толерантності до невизначеності є надзвичайно актуальними для підтримки психологічного благополуччя, адаптивності та успішності в сучасному світі. Вивчення цього конструкта допоможе зрозуміти, як люди можуть ефективніше справлятися з невизначеністю, зберігаючи оптимальне функціонування та підвищуючи загальний рівень життєвої задоволеності.

Література:

1. Мілютіна К. Л., Сарри Л. Л. Чинники суб'єктивного благополуччя особистості в умовах карантинних обмежень. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Психологія*. 2022. № 3. С. 24–28. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.3.5>
2. Павленко Г. В. Особистісні диспозиції як ресурс психологічного благополуччя в умовах невизначеності : дисертація ... доктора філософії за спеціальністю 053 – Психологія (Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки). Харків, 2020. 289 с.
3. Погорільська Н., Синельников Р, Паламар Б., Тукаєв С., Нежива, Л. Features of psychological experiences in severe quarantine during the covid-19 pandemic: the role of tolerance for uncertainty *Wiadomości Lekarskie*. 2021 № 6. Pp. 1312–1316.
4. Терещенко К., Івкін В. Толерантність до невизначеності та її зв'язок із психологічним здоров'ям освітнього персоналу в умовах воєнного часу. *Організаційна психологія. економічна психологія*. 2023. № 1(28). С. 56–63. <https://doi.org/10.31108/2.2023.1.28.6>
5. Чуйко Г., Зварич І., Чаплак Я, Комісарик М. Теоретичні аспекти проблеми толерантності до невизначеності у психології. *Grail of Science*. 2023. № 30. С. 329–338. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.04.08.2023.054>
6. Шиліна А. А. Толерантність до невизначеності як чинник успішності виконання професійних завдань поліцейськими в умовах війни. *Журнал «Перспективи та інновації науки». Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»*. 2024. № 5(39). С. 940–951. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-5\(39\)-940-951](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-5(39)-940-951)